

30.11.2020

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 ja 6 §:n sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 199/2020 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalta (SOK) lausuntoa otsikkoasiassa. SOK kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää näkemyksensä seuraavaa:

Yleistä:

SOK:n näkemyksen mukaan direktiivin kansallisista tiukennuksista tulisi pidättäytyä kotimaisten toimijoiden kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. Kansalliset tiukennukset ovat omiaan johtamaan tuonnin suhteelliseen kasvuun.

Kauppatapadirektiivi (EU) 2019/633 ("Direktiivi") pannaan Suomessa täytäntöön muuttamalla kansallista elintarvikemarkkinalakia. Direktiivi lisää elintarvikemarkkinalakiin merkittävästi uusia (lain tasoisia) kiellettyjä kauppatapoja, ja keinoja niiden valvomiseksi.

Epäreiluihin kauppatapoihin on jo nykyisellään mahdollista puuttua sekä lainsäädännön, erityislainsäädännön että itsesääntelyn keinoin. Myös Elintarvikemarkkinavaltuutettu valvoo hyvien kauppatapojen noudattamista. KKV taas valvoo kilpailulain noudattamista, ja esim. S-ryhmän on katsottu olevan määräävässä markkina-asemassa suoraan lain 4 a §:n nojalla. Yksin tämä asettaa tiukkoja edellytyksiä esim. S-ryhmän toiminnalle ja sopimusehtojen kohtuullisuudelle. Keskuskauppakamarin yhteydessä toimii myös kauppatapalautakunta, joka antaa aktiivisesti hyviä kauppatapoja koskevia suosituksia.

Erityisesti:

1 § Soveltamisalasta

Soveltamisalan tulee olla selkeä ja toimijoita tasapuolisesti kohteleva. Direktiivin perusajatus heikomman osapuolen suojasta tulee säilyttää.

SOK:n näkemyksen mukaan soveltamisalaa koskeva pykälä on erittäin vaikeaselkoinen ja käytännössä asettaa kotimaiset toimijat kaupallisesti heikompaan asemaan suhteessa kansainvälisiin tahoihin. Direktiivin tarkoituksen (heikomman suoja) vastaisesti toimijaa suojataan myös tilanteissa, joissa todellista suojan tarvetta tai heikompaan asemaa ei ole. Suojaa voi saada vastaavan kokoluokan yritystä vastaan, kunhan liikevaihto on euronkin pienempi.

SOK-YHTYMÄ

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Y-tunnus	Kotipaikka
Fleminginkatu 34 00510 HELSINKI	PL 1 00088 S-RYHMÄ	010 768 011	010 768 2390	www.s-ryhma.fi	0116323-1	Helsinki

30.11.2020

6 § Elintarvikemarkkinavaltuutetun nimittäminen ja toimisto

SOK vastustaa elintarvikemarkkinavaltuutetun kelpoisuusehtojen muuttamista poistamalla vaatimus yleemmästä oikeustieteellisestä korkeakoulututkinnosta.

Direktiiviin pohjaava kansallinen laki on sisällöltään erittäin haastava, ja edellyttää sekä lain tulkintaa että syvällistä lainsäädännön ja tuomioistuinjärjestelmän tuntemusta (oikeusprosessit, avustamisoikeus jne.). Elintarvikeketjun toiminta on laajasti säänneltyä, ja suuri osa sääntelystä pohjaa EU-lainsäädäntöön. Elintarvikemarkkinavaltuutettu käyttää virastonsa ylintä päätösvaltaa, jolloin on ensiarvoisen tärkeää, että hän tuntee soveltamansa lain sisällön ja muun juridisen viitekehyksen. SOK:n näkemyksen mukaan elintarvikemarkkinalailla puututaan ankarien seuraamusten uhalla elinkeino- ja sopimusvapauteen. Tällaista valtaa ei SOK:n näkemyksen mukaan voi uskoa taholle, joka ei tunne lain sisältöä.

Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimivalta muistuttaa kilpailuviranomaisen toimivaltaa (laajat tutkinta- ja tarkastusoikeudet ja mahdollisuus tietojen siirtämiseen laajasti, jopa maan rajojen ulkopuolelle). SOK:n näkemyksen mukaan elintarvikeketjun toimijoiden oikeusturva edellyttää, että valtuutettu tuntee ja ymmärtää soveltamansa lain, omat valtuutensa ja niiden rajat syvästi.

SOK:n näkemyksen mukaan ehdotettu laki on tältä osin puutteellisesti valmisteltu ja vaarantaa elintarvikeketjun toimijoiden oikeusturvan, näin olennaisen muutoksen olisi tullut olla mukana jo lausuntokierroksella.

12 a § Seuraamusmaksu

SOK:n näkemyksen mukaan esitetty seuraamusmaksun taso on kohtuuton ja suhteellisuusperiaatteen vastainen yksittäiseen sopimussuhteeseen liittyvän seuraamuksena ja aiheutettuun mahdolliseen vahinkoon nähden. SOK vastustaa lausuntokierroksen jälkeen seuraamusmaksua koskevaan pykälään tehtyä olennaista muutosta, jonka mukaan törkeän huolimattomuuden sijaan seuraamusmaksu voisi tulla määrättäväksi seuraamuksena tavanomaisen huolimattomuuden perusteella.

Kohtuuttomuuden ja suhteellisuusperiaatteen vastaisuuden lisäksi säännökseen sisältyy kilpailuneutraliteettiongelmia. Jos toimija harjoittaa esim. päivittäistavarakauppaa ja ravitsemustoimintaa saman y-tunnuksen alla ja sen hankintakanavat, sopimukset ja päätöksenteko ovat toisistaan erilliset, y-tunnukseen pohjaava liikevaihtoperusteinen sakko on kohtuuton tilanteessa, jossa rikkomus kohdistuu vain toiseen hankintakanavaan.

Lausuntokierroksella seuraamusmaksun edellytyksenä oli törkeä huolimattomuus. Se on nyt muutettu tavanomaiseksi huolimattomuudeksi, mikä on olennainen lausuntokierroksen jälkeinen muutos ehdotettuun lakiin. Kyse on merkittävästä juridisesta käsite-erosta, jonka vaikutus korostuu, kun samaan aikaan esitetään, että elintarvikemarkkinavaltuutetun kelpoisuusvaatimuksia kevennetään, huomautus tuodaan takaisin ja se voidaan antaa 10 §:n nojalla ilman minkäänlaista tuottamusarviointia tai valitusmahdollisuutta. Kun seuraamusmaksun määrääminen ei edellytä myöskään julkisen varoituksen antamista -

SOK-YHTYMÄ

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Y-tunnus	Kotipaikka
Fleminginkatu 34 00510 HELSINKI	PL 1 00088 S-RYHMÄ	010 768 011	010 768 2390	www.s-ryhma.fi	0116323-1	Helsinki

30.11.2020

vaan se voidaan antaa toistuvuuden perusteella - muutokset ovat kokonaisuutena arvioiden erittäin merkittäviä.

SOK:n näkemyksen mukaan seuraamusmaksun tulee pysyä viimesijaisena keinona tilanteessa, jossa toimija osoittaa selkeää piittaamattomuutta laista ja kielletyistä kauppatavoista. Seuraamusmaksun määräämisen edellytyksenä lausuntokierroksella ollut tahallisuus tai törkeä huolimattomuus tulee palauttaa.

Seuraamusmaksu tulee suhteuttaa loukatun sopimuksen arvoon, tai seuraamusmaksulle tulee säätää euromääräinen yläraja, kuten monissa jäsenvaltioissa on tehty.

Lopuksi

SOK:n näkemyksen mukaan hallituksen esitys sisältää merkittäviä tiukennuksia lausunnolla olleeseen versioon nähden. **Elintarvikemarkkinavaltuutetun kelpoisuusvaatimus** ylemmstä oikeustieteellisestä korkeakoulututkinnosta tulee palauttaa, samoin kuin seuraamusmaksun edellytyksenä ollut **törkeä huolimattomuus**, tavanomaisen huolimattomuuden sijaan. Muussa tapauksessa esitys tulee lähettää uudelle lausuntokierrokselle.

Vastaamme mielellämme mahdollisiin lisäkysymyksiin asiassa, oletteko niiden osalta yhteydessä lakimies Virpi Ojaseen, virpi.ojanen@sok.fi.

Kunnioittavasti

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

Sampo Päällysaho
Päivittäistavarakaupan johtaja

Jari Simolin
Johtaja

SOK-YHTYMÄ

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Y-tunnus	Kotipaikka
Fleminginkatu 34 00510 HELSINKI	PL 1 00088 S-RYHMÄ	010 768 011	010 768 2390	www.s-ryhma.fi	0116323-1	Helsinki

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu maanantai 30. marraskuuta 2020

MmVk _ elintarvikemarkkinalain
muuttaminen 301120 SOK.docx
(37977 byte)
SHA-512: cfb5416da8aee0ad3e23f5a8d8c1e65890c47
8d614ae18a859ac74bcc72f2214c51732840ae01241746
aed1a99e50b6dd2d1d2d282c1975aeca61b227303cddc

Dokumentit on allekirjoitettu seuraavien toimesta

30.11.2020 9.07.02 (CET)

Sampo Päällysaho, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

sampo.paallysaho@sok.fi
195.78.71.32
+358504722323
Allekirjoitettu SMS -tunnisteella

30.11.2020 9.11.56 (CET)

Jari Simolin, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta

jari.simolin@sok.fi
91.155.177.203
+358505255737
Allekirjoitettu SMS -tunnisteella

assently
Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

MmVk elintarvikemarkkinalain muuttaminen 301120 SOK

Tämän tosittien aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä
<https://app.assently.com/case/verify>
SHA-512:
65cc1929af8325c780575684f473d6bc7a639d90640821544fda7a95cb10195051c4f0398ac508a902f78f6b0fc7a9f3cf9a4883f834d1916e0e23338a73e395

Tästä tosittiestä

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442
Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma